

**ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ КОЛЕДЖ
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛСПОЖИВСПЛКИ**

В. о. директора коледжу

В. П. Мащенко

30 березня 2020 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
для абітурієнтів, які вступають на основі повної загальної середньої освіти
за спеціальністю 081 Право**

Розглянуто на засіданні циклової комісії
загальноосвітніх та соціально - гуманітарних
дисциплін

Протокол № 7 від «27» 03 2020 р.

Голова циклової комісії М. В. Левицька

Розглянуто на засіданні приймальної комісії

Протокол № 2 від 30 березня 2020 р.

Відповідальний секретар

приймальної комісії С. І. Гіря

ВСТУП

Пропоновану **Програму вступних випробувань з історії України** складено враховуючи цілі, вимоги і зміст навчання історії в школі, закладені в Державному стандарті освіти та чинній програмі з історії України для 11- річної школи. Хронологічно програма охоплює весь зміст шкільних курсів історії України від найдавніших часів до сьогодення і складається з 31 теми.

Вона передбачає перевірку сформованих в учнів знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів, а також сформованості в учнів загальнопредметних історичних умінь. Тестові завдання мають перевіряти такі знання й уміння учнів:

- вказувати історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, поняття, місця подій, обставини, учасників, результати подій, пам'ятки культури;

- визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їх послідовність та синхронність, встановлювати відповідність між явищами, процесами, подіями та періодами, епохами;

- локалізувати історико - географічні об'єкти та історичні факти (події, явища, процеси) на карті;

- розпізнавати та зазначати хід, зовнішні ознаки подій, пам'ятки культури різних епох;

- характеризувати (визначати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи) подій, явищ і процесів минулого, діяльність видатних історичних постатей;

- встановлювати відповідність між одиночними фактами і типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою;

- розпізнавати найвидатніші історико-культурні пам'ятки, описувати їх, визначати архітектурно-стильові та мистецько-стильові відмінності пам'яток різних періодів історії України, розкривати їхнє значення в українській історико-культурній спадщині;

- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України;

- встановлювати причини та наслідки подій і явищ, оцінювати їх значення;

- давати визначення історичних понять й термінів, пояснювати їх і доречно вживати;

- працювати з історичними документами різного змісту, а саме: встановлювати відповідність між змістом фрагмента документа та певною епохою, аналізувати зміст фрагмента історичного документа та визначати основні ідеї, які він висвітлює.

Програмі надано вигляду таблиці, яка складається з двох колонок. У першій колонці викладено зміст історичного матеріалу, у якому виокремлено факти, дати, персоналії, поняття та терміни. Це мінімум, з якого випускники

повинні мати певні знання та уявлення. Термін «знання» стосується конкретних дат, подій, персоналій. Термін «уявлення» – історичних процесів, загальних характеристик певних ідей і понять.

Поняття та терміни, зазначені у програмі ЗНО, учні повинні визначати, оперувати ними, встановлювати відповідність з епохою, діяльністю певних політичних сил чи історичних діячів тощо.

У другій колонці програми вказані предметні вміння та навички, у яких конкретизуються загальні уміння, перелічені вище. Їх розподілено на такі: *розпізнавати на картосхемі, характеризувати, визначати причини та наслідки, пояснювати, у чому значення тих або інших подій та явищ.*

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ДЛЯ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

1. Вступ. Стародавня історія України

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Історія України як наука. Загальна періодизація. Джерела з історії України. Історико - географічні регіони України. Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

Дати:

IV – середина III тис. до н. е. – розселення племен трипільської культури на території України;

VIII–VI ст. до н. е. – велика грецька колонізація;

IV–VI ст. – велике переселення народів;

V–VII ст. – велике розселення слов'ян.

Поняття та терміни:

«історія», «періодизація», «лінія часу», «історичні джерела», «археологія», «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «єнеоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «привласнювальне господарство», «відтворювальне господарство», «колонізація», «кочівники (номади)», «курган».

2. Виникнення та розквіт Київської Русі

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, древляни, сіверяни, волиняни, уличі, тиверці, білі хорвати). Руська земля (Куявія). Утворення Київської Русі. Внутрішньо - та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. Спорудження Десятинної церкви та Софійського собору.

Дати:

860 р. – укладення першого відомого договору Русі з Візантією;

860, 907, 911, 941, 943–944 рр. – походи князів на Константинополь;

882 р. – об'єднання північних (Славія) та південних руських (Куявія) земель Олегом;

988 р. – запровадження християнства як державної релігії;

1019–1054 рр. – князювання Ярослава Мудрого в Києві.

1036 р. – розгром печенігів князем Ярославом Мудрим.

Персоналії: Аскольд, Олег, Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий.

Поняття та терміни:

«племінний союз», «князь», «полюддя», «язичництво», «християнство», «шлюбна дипломатія», «Червенські міста».

3. КИЇВСЬКА РУСЬ ЗА ЧАСІВ РОЗДРОБЛЕНOSTІ. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА ***Зміст історичного матеріалу***

Факти:

Правління Ярославичів (Ізяслав, Святослав, Всеволод). Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава Великого в Києві. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Романовича.

Дати:

1097 р. – Любецький з'їзд (снем) князів;

1111 р. – «хрестовий похід» руських князів проти половців;

1187 р. – перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах;

1199 р. – утворення Галицько - Волинської держави;

1238–1264 рр. – правління Данила Романовича;

1240 р. – захоплення Києва монголами;

1242 р. – утворення Золотої Орди.

Персоналії:

Володимир Мономах, Ярослав Осмомисл, Роман Мстиславович, Данило Романович, Юрій I Львович, Юрій II Болеслав.

Поняття та терміни:

«політична роздробленість», «снем».

4. ПОЛІТИЧНИЙ УСТРІЙ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ І КУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК **КИЇВСЬКОЇ РУСІ ТА ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ В IX–XIV СТ.**

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської Русі та Галицько-Волинської держави. «Руська правда». Поширення писемності. Розвиток культури й освіти Київської Русі та Галицько - Волинської держави.

Дати:

989 р. – заснування першої школи в Києві

1056–1057 рр. – створення Остромирового Євангелія;

1113 р. – укладення «Повісті минулих літ»;

1187 р. – створення «Слова о полку Ігоревім».

Персоналії:

літописець Нестор, митрополит Іларіон, іконописець Алімпій, лікар Агапіт.

Поняття та терміни:

«віче», «вотчинне землеволодіння», «бояри», «смерди», «ізгої», «закупи», «ікони», «мозаїка», «фреска», «книжкова мініатюра», «билини», «літопис».

5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIV – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVI СТ.)

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Боротьба Польщі та Литви за Галицько - Волинську спадщину. Входження українських земель до складу інших держав. Кревська унія. «Велике князівство Руське». Остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення українського козацтва. Соціально- економічне життя. Розвиток культури та освіти.

Дати:

1362 р. – битва на р. Сині Води;

1385 р. – укладення Кревської унії;

1410 р. – Грюнвальдська битва;

1449 р. – утворення Кримського ханства;

1471 р. – остаточна ліквідація Київського князівства;

1478 р. – визнання Кримським ханством васальної залежності від Османської імперії

1489 р. – перша згадка про українських козаків у писемних джерелах;

1514 р. – битва під Оршею.

Персоналії:

Ольгерд, Вітовт, Свидригайло, Хаджі- Гірей, Костянтин Іванович Острозький, Юрій Дрогобич, брати Коріатовичі.

Поняття та терміни:

«шляхта», «магдебурзьке право», «магістрат», «цехи», «Дике поле», «козак», «Шипинська земля».

6. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI СТ.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 90-х рр. XVI ст. (К. Косинського та С. Наливайка). Братський рух. Утворення греко - католицької церкви. Розвиток культури й освіти.

Дати:

1556–1561 р. – створення Пересопницького Євангелія;

1556 р. – заснування князем Д. Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої відомої Січі;

1569 р. – Люблінська унія. Утворення Речі Посполитої;

1586 р. – утворення першої братської (слов`яно-греко-латинської) школи;

1596 р. – Берестейська церковна унія. Утворення греко-католицької церкви.

Персоналії:

Василь-Костянтин Острозький, Дмитро Вишневецький, Герасим Смотрицький, Іван Федоров.

Поняття та терміни:

«воеводство», «українська шляхта», «українське козацтво», «реєстрове козацтво», «повстання», «Запорозька Січ», «старшина», «клеїноди», «греко - католицька церква», «братство», «полемічна література».

7. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII СТ.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Зміни в соціально-економічному житті. Розвиток міст. Вплив Берестейської унії на розвиток церковного життя в Україні. Відновлення церковної православної ієрархії 1620 р. Розвиток культури та освіти. Морські походи козаків. Участь українського козацтва в Хотинській війні. Козацькі повстання 1620–1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...»

Дати:

1616 р. – взяття запорозькими козаками фортеці Кафа;

1618 р. – похід козаків під проводом гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного на Москву;

1621 р. – Хотинська битва;

1625 р. – Куруківська угода;

1632 р. – «Пункти для заспокоєння руського народу», легалізація ієрархії православної церкви; утворення Києво - Могилянської колегії;

1637–1638 рр. – повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуні.

Персоналії:

Марко Жмайло, Тарас Трясило, Іван Сулима, Петро Конашевич - Сагайдачний, Петро Могила, Михайло Рогоза, Іпатій Потій, Йов Борецький, Іван Вишенський.

Поняття та терміни:

«панщина», «фільварки», «Золотий спокій».

8. НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ СЕРЕДИНИ XVII СТ.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Зовнішньо - політична діяльність уряду Б. Хмельницького.

Дати:

1648 р. – Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви;

1649 р. – Зборівська битва. Укладення Зборівського договору;

1651 р. – Берестецька битва. Укладення Білоцерківського договору;

1652 р. – Батозька битва;

1654 р. – Переяславська рада; укладення українсько - московського договору («Березневі статті»);

1656 р. – укладення московсько - польського Віленського перемир'я.

Персоналії:

Б. Хмельницький, І. Богун.

Поняття та терміни:

«Національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина», «покозачення».

9. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ 50-х – у 80-ті рр. XVII СТ.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Гетьманування І. Виговського. Ухвалення Гадяцького договору (1658). Московсько-українська війна 1658–

1659 рр. Гетьманування Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Чигиринські походи турецько-татарського війська (1677– 1678 рр.). Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Дати:

1659 р. – Конотопська битва;

1667 р. – укладення Андрусівського перемир'я;

1669 р. – укладення Корсунської угоди, визнання Гетьманщиною протекторату Османської імперії;

1681 р. – укладення Бахчисарайського мирного договору;

1686 р. – укладення «Вічного миру».

Персоналії:

І. Виговський, П. Тетеря, П. Дорошенко, І. Брюховецький, І. Сірко, Ю. Хмельницький, Д. Многогрішний, І. Самойлович.

Поняття та терміни:

«Руїна», «Великий згін».

10. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII – у першій половині XVIII ст.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Північна війна і Україна. Гетьманування І. Мазепи, І. Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду» 1734 р. Розвиток культури та освіти. Повстання під проводом С. Палія (1702–1704 рр.).

Дати:

1708–1709 рр. – повстання гетьмана І. Мазепи;

1709 р. – зруйнування російськими військами Чортомлицької Січі; Полтавська битва;

1710 р. – ухвалення Конституції Пилипа Орлика;

1713 р. – ліквідація козацтва на Правобережній Україні;

1734 р. – заснування Нової (Підпільненської) Січі.

Персоналії:

І. Мазепа, К. Гордієнко, І. Скоропадський, П. Полуботок, Д. Апостол, П. Орлик, Ф. Прокопович.

Поняття та терміни:

«Конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «козацьке бароко» «козацькі літописи», «Паліївщина».

11. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Заснування нових міст (Одеса, Херсон, Миколаїв, Катеринослав, Севастополь). Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни в політичному становищі

Правобережної України після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.); реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі. Розвиток культури, науки, освіти.

Дати:

1764 р. – остаточна ліквідація гетьманства;

1768 р. – Коліївщина;

1775 р. – остаточна ліквідація царським урядом Запорозької Січі;

1780–1782 рр. – ліквідація особистої залежності селян в Австрійській імперії;

1783 р. – царський указ про закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України.

Персоналії:

К. Розумовський, П. Калнишевський, О. Довбуш, М. Залізняк, І. Гонта, Г. Сковорода, А. Ведель, М. Березовський, Д. Бортнянський, А. Ковнір, І. Григорович-Барський.

Поняття та терміни:

«Нова (Підпільненська) Січ», «паланка», «зимівник», «Задунайська Січ», «Коліївщина».

12. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII – у ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Початок промислового перевороту. Початок українського національного відродження. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Повстання під проводом У. Кармалюка (1812–1835 рр.).

Дати:

1798 р. – видання в Петербурзі трьох частин «Енеїди» І. Котляревського;

1806–1812, 1828–1829 рр. – російсько- турецькі війни;

1829 р. – ліквідація Задунайської Січі;

1812 р. – російсько-французька війна;

грудень 1825 – січень 1826 рр. – повстання Чернігівського полку;

1830–1831 рр. – польське визвольне повстання;

1840 р. – перше видання «Кобзаря» Т. Шевченка;

1846–1847 рр. – діяльність Кирило - Мефодіївського братства.

Персоналії:

Й. Гладкий, М. Гулак, І. Котляревський, М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко.

Поняття та терміни:

«промисловий переворот», «нація», «національне відродження», «національна ідея», «масонство», «декабристи».

13. ЗАХІДНО УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVIII – у ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Приєднання західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848–1849 рр. Діяльність Головної руської ради (1848–1851 рр.). Перший досвід парламентської діяльності.

Дати:

1816 рр. – створення освітнього товариства галицьких греко - католицьких священиків;

1833–1837 рр. – діяльність «Руської трійці»;

1848 р. – скасування панщини в Галичині; видання першої україномовної газети «Зоря Галицька».

Персоналії:

М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький, В. Подолинський, Л. Кобилиця, І. Могильницький.

Поняття та терміни:

«революція», «Весна народів».

14. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ КІНЦЯ XVIII – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XIX СТ.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Початок національного відродження. Відкриття університетів. Зміни в освіті. Поява «Історії русів». Розвиток літератури, архітектури, мистецтва.

Дати:

1805 р. – відкриття університету в Харкові;

1834 р. – відкриття університету в Києві.

1839 р. – ліквідація царською владою греко - католицької церкви на Правобережжі.

Персоналії:

П. Гулак-Артемівський, Г. Квітка - Основ'яненко, М. Максимович, М. Остроградський, В. Каразін.

Поняття та терміни:

«романтизм», «класицизм».

15. НАДДНІПРЯНСЬКА УКРАЇНА В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Події Кримської війни 1853–1856 рр. на території України (оборона Севастополя). Селянські виступи («Київська козащина», «Похід у Таврію за волею»). Реформи 60–70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Родини Яхненків і Симиренків. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873–1876 рр.). Журнал «Громада» (1878–1879, 1780, 1882 рр.).

Дати:

19 лютого 1861 рр. – царський маніфест про скасування кріпосного права в Російській імперії;

1863 рр. – Валуєвський циркуляр;

1863–1864 рр. – польське національно- визвольне повстання;

1865 р. – завершення будівництва першої залізниці Одеса–Балта;

1876 р. – Емський указ;

1877 р. – «Чигиринська змова».

Персоналії:

В. Антонович, М. Драгоманов, Б. Грінченко, П. Чубинський.

Поняття та терміни:

«земства», «громадівський рух», «Братство тарасівців», «народники».

16. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРІЙСЬКОЇ (АВСТРО-УГОРСЬКОЇ) ІМПЕРІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТ.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція. Політизація національного руху та утворення перших політичних партій: Русько-української радикальної партії (РУРП), Української Національно-демократичної партії (УНДП), Української соціал - демократичної партії (УСДП). Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».

Дати:

1868 р. – створення у Львові товариства «Просвіта»;

1873 р. – створення у Львові Літературного товариства ім. Т. Шевченка (**від 1892 р.** – Наукове товариство ім. Т. Шевченка);

1890 р. – створення Русько-української радикальної партії (РУРП);

1899 – створення Української Національно-демократичної партії (УНДП).

Персоналії:

І. Франко, Ю. Бачинський, М. Павлик, В. Нагірний.

Поняття та терміни:

«трудова міграція», «партія», «українофіли», «москвофіли», «народовці», «радикали», «нова ера».

17. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Піднесення української культури. Освіта. Розвиток науки. Розвиток літератури, музичного, образотворчого, театального мистецтва. Українські підприємці-благодійники.

Дати:

1865 р. – відкриття Новоросійського університету;

1875 р. – відкриття Чернівецького університету.

Персоналії:

С. Васильківський, С. Гулак- Артемовський, Д. Заболотний, М. Заньковецька, І. Мечников, А. Кримський, Леся Українка, І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Лисенко, М. Пимоненко, М. Леонтович, М. Садовський, С. Крушельницька, Д. Яворницький, М. Терещенко, Б. Ханенко.

Поняття та терміни:

«меценат» «професійний театр», «реалізм», «модернізм»

18. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Становлення й консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905–1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в І та ІІ Державних Думах. Щоденна газета «Рада». Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні в 1907–1914

рр. Діяльність «Просвіти» у Наддніпрянській Україні. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.

Дати:

1900 р. – створення Революційної української партії (РУП), першої політичної партії Наддніпрянської України;

1908 р. – створення Товариства українських поступовців (ТУП);

1911–1913 рр. – «справа Бейліса»;

1913 р. – утворення Холмської губернії.

Персоналії:

Є.Чикаленко, М. Міхновський.

Поняття та терміни:

«монополія», «хутір», «відруб», «чорносотенці», «страйк».

19. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НА ПОЧАТКУ XX СТ.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив Української греко-католицької церкви (УГКЦ) на піднесення національної свідомості населення західноукраїнських земель. Боротьба політичних партій західноукраїнських земель за реформу виборчої системи.

Дати:

1900 р. – обрання А. Шептицького митрополитом Української греко-католицької церкви (УГКЦ);

1902 р. – селянський страйк в Галичині;

1907 р. – впровадження в Австро - Угорській імперії загального виборчого права для чоловіків.

Персоналії:

А. Шептицький, І. Боберський, К. Трильовський, Д. Донцов.

Поняття та терміни:

«Народне віче».

20. УКРАЇНА В ПЕРШІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на території України. Діяльність австрійської та російської адміністрацій у Галичині. Бойовий шлях Українських січових стрільців (УСС).

Дати:

серпень 1914 р. – утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців, створення Союзу визволення України.

1914 р. – Галицька битва;

1915 р. – утворення Загальної української ради;

1916 р. – Брусиловський прорив.

Персоналії:

К. Левицький.

Поняття та терміни:

«світова війна», «Українські січові стрільці», «Галицько-Буковинське генерал-губернаторство».

21. УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Револуційні події в Україні в 1917 – на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення українців: Універсали Української Центральної Ради (УЦР). Політика УЦР в умовах загострення конфлікту з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української Народної Республіки (УНР). Війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР.

Дати:

березень 1917 р. – утворення Української Центральної Ради;

квітень 1917 р. – Всеукраїнський Національний конгрес;

червень 1917 р. – ухвалення I Універсалу УЦР;

липень 1917 р. – ухвалення II Універсалу УЦР;

листопад 1917 р. – ухвалення III Універсалу УЦР;

січень 1918 р. – ухвалення IV Універсалу УЦР; бій під Крутами.

Персоналії:

М. Грушевський, В. Винниченко, С. Єфремов.

Поняття та терміни:

«автономізація», «самостійники», «Універсали УЦР», «Генеральний Секретаріат», «Народний секретаріат», «вільне козацтво».

22. УКРАЇНА В БОРОТБІ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1918–1921 рр.)

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Брестський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу. Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро - Угорщиною. Ухвалення Конституції УНР. Гетьманський переворот й утворення Української Держави. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Прихід до влади Директорії. Акт Злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Повстання М. Григор'єва. Денікінський режим в Україні. «Київська катастрофа». Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько-українська війна. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. «Чортківська офензива». Перший «Зимовий похід» Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий «Зимовий похід» Армії УНР.

Дати:

січень (лютий) 1918 р. – Брестський мирний договір між УНР та державам

29 квітня 1918 р. – державний переворот і прихід до влади П. Скоропадського;

1 листопада 1918 р. – «Листопадовий зрив» у Львові;

14 листопада 1918 р. – утворення Директорії;

листопад 1918 р. – проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР);

22 січня 1919 р. – проголошення Акта Злуки УНР та ЗУНР;

30 серпня 1919 р. – «Київська катастрофа»;

грудень 1919 – травень 1920 р. – Перший «Зимовий похід» Армії УНР;

квітень 1920 р. – укладення Варшавської угоди;

березень 1921 р. – укладення Ризького мирного договору;

листопад 1921 р. – другий «Зимовий похід» Армії УНР.

Персоналії:

П. Скоропадський, Є. Петрушевич, Д. Вітовський, С. Петлюра, Н. Махно, М. Григор'єв, Х. Раковський, Ю. Тютюнник, М. Щорс, Г. Нарбут.

Поняття та терміни:

«директорія», «отаманщина», «Українська Галицька армія», «УСРР», «воєнний комунізм».

23. УКРАЇНЬКА СРР В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (1921–1929 рр.)

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Входження УСРР до складу СРСР. Голод у південних губерніях УСРР. Антицерковна кампанія. Неп в УСРР. Відбудова народного господарства. Політика «коренізації» в УСРР («українізація»). Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження 1920-х рр.

Дати:

1921–1923 рр. – голод в Україні;

1921 р. – утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ);

1922 р. – входження УСРР до складу СРСР;

1923 р. – початок політики «коренізації» в УСРР;

1925 р. – завершення відбудови промисловості, проголошення курсу на індустріалізацію;

1925 р. – утворення Молдавської Автономної Соціалістичної Радянської Республіки у складі УСРР.

Персоналії:

О. Шумський, М. Скрипник, М. Волобуєв, М. Хвильовий, Л. Курбас, Г. Юра, М. Бойчук, О. Довженко, В. Липківський.

Поняття та терміни:

«безробіття», «трест», «індустріалізація», «коренізація», «автокефальна церква».

24. РАДЯНЬКА МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ (1929–1938 рр.)

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Радянська модернізація в Україні. Суспільно-політичне, соціально - економічне, культурне та релігійне життя. Масові репресії. Ідеологізація суспільного життя, культ особи. Згортання українізації. Антицерковна кампанія.

Дати:

1928/1929–1932 рр. – перша п'ятирічка;

1928 р. – судовий процес у «Шахтинській справі»;

1929 р. – рік «великого перелому», початок суцільної колективізації;

1930 р. – судовий процес у справі

«Спілки визволення України» (СВУ);

1932–1933 рр. – Голодомор в Україні;

1934 р. – перенесення столиці УСРР з Харкова до Києва;

1937 р. – ухвалення Конституції УРСР;

1937–1938 рр. – «Великий терор».

Персоналії:

Й. Сталін, П. Постишев, С. Косіор, Л. Каганович, О. Стаханов, М. Рильський, П. Тичина, М. Бажан, В. Сосюра, П. Вірський, Г. Верьовка, О. Богомолець, М. Стражеско, В. Філатов, Ю. Кондратюк.

Поняття та терміни:

«форсована індустріалізація», «стаханівський рух», «колективізація», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «Голодомор», «чорна дошка», «розстріляне відродження», «п'ятирічка», «ГУЛАГ», «машино - тракторна станція» (МТС), «паспортна система», «соціалістичний реалізм (соцреалізм)».

25. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ (1921–1939 рр.)

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Економіка українських земель. Різні течії в суспільно-політичному русі, радикалізація політичного життя в 1930-х рр.

Дати:

1920 р. – підписання Бессарабського протоколу, визнання країнами Антанти входження Бессарабії до складу Румунії;

1923 р. – визнання країнами Антанти;

1924 р. – Татарбунарське повстання;

1925 р. – утворення Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО);

1929 р. – утворення Організації українських націоналістів (ОУН);

1930 р. – проведення польською владою політики «пацифікації»;

1938 р. – надання автономії Підкарпатській Русі у складі Чехо - Словаччини;

15 березня 1939 р. – проголошення незалежності Карпатської України.

Персоналії:

Є. Коновалець, С. Бандера, А. Мельник, В. Мудрий, В. Залозецький, А. Волошин.

Поняття та терміни:

«східні креси», «осадництво», «пацифікація», «русофільство», «русинство», «Таємний університет».

26. УКРАЇНА ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939–1945 рр.)

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Початок Другої світової війни. Приєднання Західної України, Південної та Північної Бессарабії та Північної Буковини до складу УРСР. Початок Великої Вітчизняної війни. Оборона Києва, Одеси, Севастополя. Оточення і поразки Червоної армії. Встановлення нацистського окупаційного режиму. Розгортання радянського партизанського руху. Діяльність ОУН. Утворення УПА. Трагедія Волині 1943 р. Операції з визволення України. Депортація римських татар та інших народів Криму (травень 1944 р.). Перемога у Великій Вітчизняній війні. Участь українців у визволенні від фашизму народів Європи.

Дати:

23 серпня 1939 р. – радянсько - німецький договір про ненапад і таємний протокол до нього («пакт Молотова – Ріббентропа»);

1 вересня 1939 р. – початок Другої світової війни;
17 вересня 1939 р. – вступ Червоної армії на територію Західної України;
листопад 1939 р. – включення Східної Галичини та Волині до складу УРСР; **серпень 1940 р.** – включення Південної та Північної Бессарабії й Північної Буковини до складу УРСР;
22 червня 1941 р. – початок Великої Вітчизняної війни;
червень 1941 р. – танкова битва в районі міст Ровно–Дубно–Броди– Луцьк;
30 червня 1941 р. – проголошення Акта відновлення Української Держави;
1942 р. – створення Українського штабу партизанського руху (УПШР);
14 жовтня 1942 р. – створення Української повстанської армії (УПА);
грудень 1942 р. – початок звільнення України;
6 листопада 1943 р. – визволення Києва;
січень – лютий 1944 р. – Корсунь- Шевченківська наступальна операція;
вересень – жовтень 1944 р. – Карпатсько-Ужгородська наступальна операція;
28 жовтня 1944 р. – визволення всієї території України;
9 травня 1945 р. – завершення Великої Вітчизняної війни, День Перемоги.

Персоналії:

С. Тимошенко, М. Кирпонос, М. Ватутін, С. Ковпак, О. Федоров, О. Сабуров, Я. Стецько, Т. Бульба (Боровець), Р. Шухевич, О. Теліга, О. Берест, Р. Маліновський, І. Черняхівський, К. Дерев'янка.

Поняття та терміни:

«радянізація», «новий порядок», «план «Ост», «Голокост», «колабораціонізм», «рух Опору», «похідні групи», «Поліська Січ», «Східний вал», «випалена земля», «депортація».

27. ПОВОЄННА ВІДБУДОВА ТА РОЗВИТОК УКРАЇНИ В 1945 – НА ПОЧАТКУ 1950-Х РР.

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Зовнішньополітична діяльність УРСР. Адміністративно-територіальні зміни. Відбудова промисловості. Голод в Україні 1946–1947 рр. Радянізація західних областей України. Боротьба ОУН та УПА. Розгортання ідеологічних кампаній.

Дати:

1945 р. – входження Закарпаття до складу УРСР;
квітень 1945 р. – Україна стає спів засновницею Організації Об'єднаних Націй (ООН);
березень 1946 р. – «саморозпуск» Української греко-католицької церкви (УГКЦ);
1946–1947 рр. – голод в Україні;
квітень – липень 1947 р. – проведення польською владою операції «Вісла»;
1949 р. – ліквідація греко-католицької церкви в Закарпатті.

Персоналії:

Д. Мануїльський, О. Гончар, Й. Сліпий.

Поняття та терміни:

«п'ятирічка відбудови», «операція «Вісла», «Велика блокада», «Закерзоння», «ждановщина», «лисенківщина».

28. УКРАЇНА В УМОВАХ ДЕСТАЛІНІЗАЦІЇ (1953–1964 РР.)

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950–1960-х рр.: припинення масових репресій, реабілітація. Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Зміни в промисловості та сільському господарстві, соціальній сфері. Реформування управління економікою. Виникнення руху «шістдесятників», дисидентського руху наприкінці 1950 – на початку 1960-х рр.

Дати:

лютий 1954 р. – входження Кримської області до складу УРСР;

1956 р. – XX з'їзд КПРС;

1957 р. – запуск першого штучного супутника Землі, початок «космічної ери»;

1961 р. – перший політ людини в Космос. О.Гагарін.

Персоналії:

М. Хрущов, І. Світличний, А. Горська, І. Дзюба, Л. Костенко, Л. Лук'яненко, Є. Сверстюк, В. Симоненко, Л. Ревуцький, Б. Лятошинський, В. Касіян.

Поняття та терміни:

«лібералізація», «політична реабілітація», «відлига», «раднаргоспи», «шістдесятники», «дисидентство», «хрущовки».

29. УКРАЇНА В ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ (1965–1985 рр.)

Зміст історичного матеріалу**Факти:**

Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960 – початок 1980-х рр.). Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Конституція УРСР 1978 р. Спроби економічних реформ у другій половині 1960-х рр. Тенденції розвитку соціальної сфери. Культура та духовне життя. Русифікація. Опозиційний рух.

Дати:

1959 р. – утворення Української робітничо-селянської спілки;

1965 р. – реформи в сільському господарстві та промисловості («косигінська реформа»); перша хвиля арештів дисидентів;

1972 р. – зміна політичного керівництва УРСР; масові арешти дисидентів;

1976 р. – утворення Української Гельсінської групи.

Персоналії:

Л. Брежнєв, В. Марченко, С. Параджанов, В. Романюк, М. Руденко, В. Стус, В. Чорновіл, П. Шелест, В. Щербицький, Б. Патон, М. Амосов, О. Антонов, Є. Станкович, П. Майборода, Б. Ступка, Л. Биков, В. Івасюк.

Поняття та терміни:

«застій», «розвинений соціалізм», «номенклатура», «дефіцит», «русифікація», «самвидав», «правозахисник».

30. РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ ТА ВІДРОДЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Зміст історичного матеріалу**Факти:**

Початок «перебудови». Загострення соціально – економічної кризи. Фінансове становище та рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа. Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980 рр. Загальноукраїнський страйк шахтарів. Політичні реформи. Формування багатопартійності, створення Народного руху України за перебудову, перші

альтеративні вибори до Верховної Ради УРСР. Створення Автономної Республіки Крим. Ухвалення Декларації про державний суверенітет. Акт проголошення незалежності України. Проведення Всеукраїнського референдуму та виборів Президента України.

Дати:

квітень 1985 р. – початок «перебудови»;

26 квітня 1986 р. – вибух на Чорнобильській АЕС;

вересень 1989 р. – створення Народного руху України за перебудову;

березень 1990 р. – проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР;

16 липня 1990 р. – ухвалення Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України;

24 серпня 1991 р. – ухвалення Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності України;

1 грудня 1991 р. – проведення Всеукраїнського референдуму та виборів Президента України.

Персоналії:

М.Горбачов, Л. Кравчук.

Поняття та терміни:

«перебудова», «гласність», «плюралізм», «багатопартійність», «суверенітет», «інфляція», «ринкові відносини», «референдум».

31. УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Зміст історичного матеріалу

Факти:

Початок державотворчих процесів. Заснування Збройних Сил. Дострокові вибори до Верховної Ради та вибори Президента України. Прийняття державної символіки, формування інституту громадянства. Ухвалення Конституції 1996 р. та змін до неї. Приватизація засобів виробництва. Лібералізація цін. Грошова реформа. Диференціація суспільства. Інтегрування України в європейське та світове співтовариство. «Газові» та «торгівельні війни» з Росією. Криза державності 2014 р. Збройна агресія Росії проти України. Соціально - економічне та культурне життя.

Дати:

6 грудня 1991 р. – заснування Збройних Сил України;

липень 1994 р. – обрання Л. Кучми Президентом України;

1995 р. – обрання України членом Ради Європи (РЄ);

28 червня 1996 р. – ухвалення Конституції України;

жовтень – грудень 2004 р. «Помаранчева революція», обрання Президентом України В. Ющенка;

2008 р. – вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ);

січень 2010 р. – обрання В. Януковича Президентом України;

листопад 2013 – лютий 2014 рр. – «революція Гідності», повалення режиму В.Януковича;

2014 р. – підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС).

Персоналії:

Л. Кучма, В. Ющенко, В. Янукович, П. Порошенко.

Поняття та терміни:

«революція на граніті», «Помаранчева революція», «Євромайдан», «Небесна сотня», «революція Гідності», «сепаратизм», «антитерористична операція», «анексія», «тимчасово окупована територія».

Вступні випробування для абітурієнтів проводяться у формі тестування. Кожен варіант екзаменаційного білету складається з тестових завдань двох рівнів. Завдання першого рівня складності мають лише одну правильну відповідь, в завданні II рівня складності потрібно вибрати 3 правильні відповіді з 6 запропонованих.

Екзаменаційний білет складається з:

- 20 завдань I рівня складності. За кожну правильну відповідь нараховується 4 бали. Максимальна кількість балів - **80**;
- 10 завдань II рівня складності. За кожний правильний варіант відповіді з трьох нараховується 4 бали. За кожний з десяти тестів можна отримати від 0 до 12 балів. Максимальна кількість балів – **120**.

До участі в конкурсі допускаються абітурієнти, які **набрали 100 - 200 балів**.

Завдання для співбесіди складаються з **12** завдань першого рівня складності, кожне з яких має одну правильну відповідь. За дану правильну відповідь нараховується один бал. Вступник пройшов співбесіду, якщо отримав 10-12 балів за 12-ти бальною шкалою оцінювання, що відповідає 180-200 за шкалою 100-200.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко О.Д. Історія України: Навч. Посібник. /3-тє вид., вип., доп. – К.: Академвидав, 2007. – 688 с.
2. Буштрук О.В. Історія України: Навч. Посібник. 7-8 кл. – Х.: Країна мрій, 2003. – 248 с.
3. Власов В. Історія України: Підручник для 7 кл. загально освіт. Навч. закл. – К.: Генеза, 2005. – 280 с.
4. Власов В. Історія України: Підручник для 8 кл. загально освіт. Навч. закл. – К.: Генеза, 2005. – 256 с.
5. Греченко В.А., Ярмиш О.Н. Історія України. Всесвітня історія XX – XXI століть. Довідник для абітурієнта. – Х.: Торсінг, 2003. – 336 с.
6. Гупан Н.М., Пометун О.І. Новітня історія України: 1914-1939: 10 кл.: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2003. – 352 с.
7. Гупан Н.М., Пометун О.І., Фрейман Г.О. Новітня історія України: 11 кл.: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2007. – 384 с.
8. Гусак С.В. Історія України. Всесвітня історія XX – XXI століть. Довідник старшокласника та абітурієнта. – Харків: Торсінг плюс, 2006. – 368 с.
9. Земерова Т.Ю., Скирда І.М. Практичний довідник. Історія України. – Харків: Весна, 2008. – 448 с.
10. Історія. Комплексний довідник / В.А. Греченко, Ю.Г. Лебедєва, С.Л. Губіна. – Х.: Торсінг плюс, 2009. – 384 с.
11. Історія України XX ст.: Для тих, хто готується до іспитів / О.В. Гісем, В.М. Даниленко, Ф.Л. Левітас, А.Л. Ольбішевський, П.П. Панченко. – К.: Ніка-Центр, 1999. – 160 с.
12. Історія України. Комплексне видання: Довідник. Репетитор. Тренувальні тести / О.П. Мокрогуз, А.О. Ермоленко, О.В. Гісем, О.О. Мартинюк – Х.: «Літера» ЛТД, 2009. – 224 с.
13. Король В.Ю. Історія України: Посібник для абітурієнтів. – К.: Видавничий центр «Академія», 1999. – 360 с.
14. Лях Р.Д., Темірова Н.Р. Історія України. З найдавніших часів до середини XIV ст.: Підруч. Для 7-го кл. серед. шк. – К.: Генеза, 1995. – 119 с.
15. Сарбей В.Г. Історія України (XIX – початок XXст.): Підручник для 9 класу середньої школи – К.: Генеза, 1996. – 248 с.
16. Турченко Ф.Г. Новітня історія України. Частина перша. (1917-1945 рр.): Підручник для 10-го класу середньої школи – К.: Генеза, 1994. – 344 с.
17. Турченко Ф.Г., Панченко П.П., Тимченко С.М. Новітня історія України. Частина друга (1945 – 1995 рр.): Підручник для 11-го класу середньої школи). – К.: Генеза, 1995. – 311 с.
18. Швидько Г.К. Історія України (XIV – XVIII ст.) (проб. підруч. для 8 кл. середн. Шк.). – К.: Генеза, 1996. – 304 с.